

Středoasijský pastevecký pes

Domovem Středoasijského pasteveckého psa jsou hlavně oblasti v Asii, nejvíce je rozšířen v Turkmenii, Kazachstánu, Uzbekistánu, Tadžikistánu, ale můžeme se s ním setkat na celém území bývalého Sovětského svazu.

Je to mohutný pes se silnou kostrou a fantastickým osvalením. Jeho impozantní hlava a kompaktnost celého těla zaujme každého na první pohled. Když k tomu přidáme absolutní povahovou vyrovnanost, bezmeznou odvahu, značnou inteligenci a samostatnost, vynikající obranný reflex, nedůvěru vůči cizím a nekonečnou lásku ke své rodině, získáme středoasiata, velmi nenáročného psa, v horku i v zimě připraveného hájit svěřený majetek.

Středoasiati, kteří chránili na území střední Asie stáda ovce i stáda jiných domácích zvířat od útoků dravců a zlodějů dobytka, figurují v mnohé literatuře. Ve své podobě, síle, vytrvalosti a využitelnosti nemají tyto psi asijského původu ve světové kynologii obdobu. Je to jedno z nejstarších a nejzajímavějších plemen, získané cestou primitivního, ale velmi tvrdého a dlouhého výběru jedinců. Tito psi, stejně jako ostatní mastifové, pochází především ze středověkých mastifů Tibetu a jsou jejich nejbližšími potomky. Přinášejí do našich dnů podobu svých předků téměř beze změn. Samozřejmě, že jistým formováním prošli, ale

zemědělci a pastevci neusilovali o vyšlechtění na ve-

nek nápadného graciózního psa. Hlavním kritériem pro ně byla odvaha, síla, dovednost v boji a způsobilost psa postavit se četným dravcům. Ale do jisté míry byl výběr psů přece jen ovlivňován exteriérem, neboť v boji s dravci mohl uspět jen ten pes, který k tomu měl přizpůsobenou anatomii. K tomu přispěly také dlouhé pochody, nedostatek tekutin i jiné útrapy a nutnost, být vždy připraven utkat se s dvounohými či čtyřnohými dravci.

Středoasiat se vyznačuje úctyhodnými rozměry, mohutnou kostrou, velmi rozvinutým svalstvem, harmonickou racioální vyvážeností, uvědoměním si své síly, nekonečnou odvahu a nezávislostí. Tomu všemu vládne ostrým umem a vražedným instinktem pro ochranu svého teritoria. Ve vnějším vzhledu i charakteru asiata je vše podřízeno jedinému cíli – zasáhnout proti komukoliv, kdo by chtěl narušit jemu svěřený objekt. Například sklady z kůže (tzv. lalok) na krku, jsou ochranou hrdla před zuby a drápy protivníka. Elastická kůže uvolněná od svalu umožňuje také velkou obratnost v boji. Povaha dospělého středoasiata je vyrovnaná. V normálním stavu je velmi klidný a na první pohled lenivý a neohrabaný. Avšak v momentě útoku je ze středoasiata dělová koule a na protivníka okamžitě koncentruje všechnu svoji sílu i myšlení. Potom následuje pevný stisk mohutných čelistí, které jsou vybaveny silnými velkými zuby. Pro jakéhokoliv protivníka, ať se jedná o člověka nebo silného dravce, je velmi těžké uspět v boji proti takovému bojovníkovi. Středně velký až velký, maximálně odolný proti povětrnostním vlivům, bystrý, rychlý, neúnavný, bojovný, neúplatný, samostatně pracující a dostatečně ovladatelný, velmi nenáročný, to je středoasiat.

Středoasiat je velmi odolný vůči počasí, neboť v pouštích a polopouštích je přes den velké teplo a v noci teplota klesá hluboko pod bod mrazu.

Při hlídání stáda nebo jakéhokoliv objektu si vybere nejvýše položené místo a pozoruje okolí včetně oblohy. Více psů neleží nikdy spolu, ale jsou různě rozmístěni po objektu, aby měli přehled. Hlavní využití středoasiata v současné době je strážní a pořádková služba a ochrana stád, například v Beskydech před vlky a zdivočelými psy, ochrana jakéhokoliv objektu (továrny, rodinné domy, sady atd.). S obrovským úspěchem byl skupinou nadšenců vyzkoušen také na černou zvěř. My ho využíváme nejen na hlídání objektů, ale také při fotbalových zápasech a speciálních akcích SCSA. SCSA a firma Tempo – Car používá středoasiaty stejně jako kavkazské ovčáky, brazilské fily a moskevské strážní

psy již mnoho let s obrovským úspěchem. Movití klienti SCSA si mohou „nechat nasadit“ středoasiaty do objektu, např. po dobu dovolené či služební cesty. Fyzicky i psychicky jsou na takovou službu výborně vybaveni. Pachatele kolikrát již odrazuje jejich vzhled a vynikající obranný reflex. My nejraději používáme středně velké psy okolo 73 cm a váhy okolo 60 kg. Středoasiat má určitou pouze spodní hranici, fena 62 cm a pes 65 cm. Takže se můžeme setkat se psy, kteří měří 65 cm a váží 45 kg a stejně tak se psy, kteří měří 85 cm a váží 75 kg. Záleží z jakých oblastí pochází. Středoasiat může opravdu hlídat cokoli, ať je to objekt továrny, věznice, rodinného domu, autobazaru, nebo jenom majitele a dělá to vždy výborně. Střežit může se psovodem nebo sám.

Svou rodinu velmi miluje, zvláště děti. Naše děti dělaly první krůčky za pomoci feny asiata, která jim byla starostlivou chůvou a oporou. Jeho rodina je pro něho vše a bude ji ochraňovat i za cenu svého života. Každý, kdo si oblíbí toto plemeno musí znát a dodržovat určité zásady. Středoasiat by neměl být uzavřený celý den v kotci. Rád pracuje a něco hlídá, ať je to zahrada nebo stádo koz, čím větší objekt tím lépe. Miluje dlouhé procházky a pobyt v přírodě, táboření apod. Nehodí se do panelákového bytu. Vzhledem k jeho dospívání (pes okolo 4 let, fena 3 let) se výchova nesmí uspěchat a věrte, že síla nezmůže zholat nic. Pouze láskyplnou výchovou vyrostete ze štěněte asiata přítel oddaný na celý život. Nikdy jej nenecháváme hlídat od cizích lidí, to je naše výsada a pes k nám lépe přilne. Nikdy jej také netrestáme za ostrost vůči cizím osobám.

K ubytování tohoto plemene stačí pouze kotec s obyčejnou boudou. V krmení nejsou moc vybíraví, my krmíme hlavně masem s přílohami, mlékem s pečivem a granulemi, které dostávají jako doplněk. Je potřeba podávat vitamíny,

neboť středoasiat roste velmi rychle. Někteří rádi plavou, záleží z jaké oblasti pocházejí. Štěňata jsou velmi životaschopná. Středoasiat je buď krátkosrstý, mezistupeň nebo dlouhosrstý. Barva: bílá, černá, písková nebo hnědá. Jednobarevné, žíhané plotnové, plavé, rezavé strakaté a skvrnitě vybarvení se znaky. Rozlišují se čtyři druhy hlav – medvědí, lví, cihlová a klínovohlavá. Péče o srst není náročná ani složitá. Středoasiata mimo oplocený objekt vodíme pouze na vodítku, kvůli jeho výbornému obrannému reflexu a loveckému pudu. Středoasiat není pes, který se dá stoprocentně odvolat, dříve od něho nikdo poslušnost nepožadoval, naopak musel pracovat samostatně.

Uši i ocas se u štěňat v zemi původu vždy krátce kupírují, u nás je kupírování uší zakázáno zákonem, takže se setkáte s kupírovanými jedinci (im-porty)

